HASSAN BLASIM

ALLAH99

WSOY

Hassan Blasim

ALLAH99

SUOMENTANUT

SAMPSA PELTONEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Ote Italo Calvinon romaanista *Herra Palomar*: suom. Liisa Ryömä
Rainer Maria Rilken runo ”Vertrau den Büchern nicht zu sehr”: suom. Saara Pääkkönen
Jumalan nimet luvussa ”Yhdeksänkymmentäyhdeksän ruotsalaista”
teoksesta *Jumalan 99 kaunista nimeä*, suom. Taneli Kukkonen

Arabiankielinen alkuteos
الله ٩٩ – إيميلات مترجم إيميل سيوران
Allāh 99 – Īmailāt mutarjim Emil Cioran
© 2018 Hassan Blasim
Suomenkielinen laitos ©Sampsa Peltonen ja WSOY 2019
ISBN 978-951-0-43408-6
PAINETTU EU:SSA

Suomentajalta

Ensikosketukseni Hassan Blasimiin oli vuonna 2006, kun suomensin Ylen Basaari-ohjelmaan hänen omaelämäkerrallisen lyhytelokuvarunoelmansa *Uneton*. Siinä ollaan Helsingin keskustassa, taustalla raitiovaunu kaartaa Stockmannin ohitse, mutta penkillä kyyröttävän Hassanin verkkokalvoilla moskeijat savuavat ja irakilaiset poliisiautot ja ambulanssit jumittavat pommi-iskun jälkeisen kaaoksen keskellä. Elokuva loppuu Hassanin sanoihin: »Kuolemastani on otettu jo monta painosta.» Lopputeksteissä kiitetään helsinkiläisen kapakan henkilökuntaa.

Käännöstyö jätti nuoren suomentajan hieman ymmälleen, mutta käsikirjoituksen moniaalle kurotteleva teksti herätti uteliaisuuden. Jäin ihmettelemään, kuka on tämä Hassan Blasim, rokonarpista kauneutta luova taiteilija, joka kertoi minulle lähes itkeneensä onnesta huomattuaan, että oli sattuman kaupalla onnistunut pakenemaan Irakista maahan, joka on täynnä hänen hengenheimolaisiaan: liian monennen oluttuoppinsa takana jurottavia masennuspotilaita!

Kaikeksi onneksi Blasimilla riitti sinnikkyyttä jatkaa kirjoittamista ja tarjota tekstejään kustantamoille niin pitkään, että lopulta tärppäsi. Sain myöhemmin suomentaa Blasimin novellikokoelman *Vapaudenaukion*

mielipuoli (WSOY 2012), jonka englanninnos oli jo ehtinyt nousta hitiksi. Sen ytimessä ovat jo lyhytelokuvassa esitellyt Blasimin taiteen kulmakivet: väkivallan ja tarinankerronnan tiivis suhde sekä sen vastapainona rellestävä hauskanpito ja musta huumori. Sukellukseni Hassanin hämmentävänkiehtovaan maailmaan jatkui, kun suomensin seuraavan novellikokoelman *Irakin Purkkajeesus* (WSOY 2013).

Vähän yli vuosi sitten sain vihdoin ensimmäistä kertaa käteeni *Allah99:n* arabiankielisen alkuteoksen. Teosta on tituleerattu romaaniksi, mutta oikeastaan sen genre on yhtä holtiton kuin sisältökin. Kirjassa on kehysjuoni, mutta sisäkkäiset kertomukset huitelevat reippaasti kehyksen ulkopuolella, kun maailmanpoliittiset olosuhteet kietoutuvat henkilöhahmojen yksityiselämään usein absurdilla tavalla. Välillä kertoja käy vuoropuhelua jonkinlaisen alter egonsa kanssa, välillä taas haastattelee jotakuta, josta emme välttämättä saa tietää paljon muuta kuin että hänen elämänsä on ollut tarua ihmeellisempää – kuten todellisuus tuppaa olemaan.

Allah99 on älyllisesti palkitseva kirja, joka kuitenkin myös vaatii lukijaltaan paljon. Sen voisi sanoa olennoivan monimuotoistuvaa ja pirstaloituvaa nykyaikaamme, sillä se pakottaa sietämään vierautta ja suhtautumaan hyväksyvästi sellaiseen, mitä ei oikein ymmärrä tai mistä ei saa otetta. Tekee kuitenkin hyvää katsella vierain silmin Suomea ja muuta maailmaa. Ja siinä missä Blasimin aikaisemmat novellikokoelmat kaikessa surrealistisuudessaankin kertovat lukijalleen sodan jalkoihin jääneiden iraki-

laisten inhimillisestä todellisuudesta paljon paremmin kuin mediajutut tai järjestöjen selonteot, *Allah99* valottaa meille juuriltaan tempautuneen ihmisen näkökulmaa.

Siirtolaisen sisällä vellovat maailmat näyttäytyvät teoksessa usein kakofoniana. Kun osa sielusta on kotiutunut uuteen asuinmaahan mutta osa viipyilee vielä entisen kotimaan todellisuudessa, ulkoiset ärsykkeet aiheuttavat ristiriitaisia reaktioita. Banaaliudessaan koskettava esimerkki tästä on kohtaus, jossa Suomeen kotoutunut blogisti-kirjailija Hassan »Minervanpöllö» Buma pelaa kapakassa hedelmäpeliä nimeltä Emma. Pelikoneen nimi saa hänet hyräilemään »Oi muistatkos, Emma», kun taas sen ruudulla pyörivät lyhtysymbolit sinkauttavat hänen ajatuksensa lyhdyn valossa vietettyihin unettomiin öihin Bagdadissa. Ei ihme, jos käytös on välillä irrationaalista, kun kaksi erilaista ajatuksellista viitekehystä jatkuvasti kilpailee elintilasta pääkopassa.

Näin persoonallisen tekstin suomentaminen on kahtaalle repivää työtä. Yhtäältä alkutekstin ajatussikermien ja sävyjen selvittäminen vaatii pikkutarkkuutta, toisaalta päistikkaisesti sinne tänne säntäilevä kirjoitustyyli vaatii heittäytymistä. Tarvitaan siis hallittua hallinnan menetystä. Suomenkielisen ilmaisutyylin löytämisessä olen tietenkin oman osaamiseni armoilla, mutta siinä mielessä koen olevani etulyöntiasemassa muihin kieliin kääntäviin nähden, että tunnen Hassan Blasimin ja hänen tapansa puhua. Arabiankielinen kirjallisuushan kirjoitetaan standardiarabiaksi, joka ei ole yhdenkään kirjailijan äidinkieli. Arabiankielisen lukijan täytyy osata erottaa ikään kuin

standardiarabian lävitse se kirjailijan äidinkielen (Blasimin tapauksessa Irakin arabian) rekisteri, jota hän teoksessa tavoittelee. Tätä helpottaa ratkaisevasti, kun tuntee kirjailijan tavan ilmaista itseään elävässä elämässä.

Allah99:n kääntäminen on siksikin kiitollisempi tehtävä minulle kuin muihin kieliin kääntäville, että osa kirjan tapahtumista sijoittuu Suomeen, mikä tietenkin luo meikäläisille lukijoille tuttuuden tunnetta. Suomalaiset lukijat pääsevätkin tutustumaan *Allah99:ään* siinä vaiheessa, kun muiden maiden kustantajat ja kääntäjät joutuvat vielä pohtimaan, millaisen käännösstrategian valitsevat, ettei lukijaparka olisi aivan hukassa, kun kirjassa ollaan milloin tuntemattomassa Irakissa, milloin vielä tuntemattomammassa Suomessa.

Vieraiden maailmojen tarjoileminen käännöksen lukijalle niin että kirjan luoma illuusio säilyy kielen vaihtuessa onkin juuri tämän työn ytimessä. Suomalaisella yleisöllä on välttämättäkin melko hatara käsitys irakilaisten kokemusmaailmasta, joten monet sellaiset asiat, jotka ovat *Allah99:n* irakilaislukijoille itsestäänselvyyksiä, ovat meille uppo-outoja, mutta ne pitää tavalla tai toisella kenkälusikoida suomennoksen joukkoon. Toisaalta arabiankielisen alkuteoksen lukijalle taas Suomen tapahtumat näyttäytyvät varsin outoina, joten ehkä vierauden suhteellinen osuus pysyy jotakuinkin samana. Oman lisäulottuvuutensa tuovat kirjan viittaukset romanialais-ranskalaiseen ajattelijaan Emil Cioraniin, jonka äärimmäisen kiinnostavasta tuotannosta ei valitettavasti ole saatavilla laadukkaita suomennoksia.

Oli lukijan tausta siis mikä tahansa, jokin vierauden elementti *Allah99:ssä* on lähes aina. Kun elämme aikaa, jolloin tekstikulttuurin suunnannäyttäjiä ovat toisaalta välittömän tyydytyksen tarjoavat tviitit ja toisaalta tieteellisellä tarkkuudella koukuttaviksi rakennetut tv-sarjakäsikirjoitukset, on kuitenkin sangen virkistävää haastaa itsensä lukemaan kirjaa, joka ei kosiskele eikä selitä asioita loppuun asti vaan jättää ne ilmaan ja lähtee toikkaroimaan omaan suuntaansa lupia kyselemättä. Joskus se tipauttaa lukijan kyydistä niin railakkaasti, että tuntuu kuin se haraisi lukijaa vastaan ihan kiusallaan. Toisaalta lukijalla on myös paljon vapautta: *Allah99:n* voi halutessaan lukea novellikokoelman tai Koraanin tapaan missä järjestyksessä tahansa, tai lukea vaikka ensin salaperäiset sähköpostikatkelmat ja sitten eläinlääkäri-kirjailijan haastattelut.

Ensin Hassan Blasim laati tähän *Allah99*-rapsodiaan arabiankielisen partituurin. Minä sovitin ja tulkitsin sen suomeksi, mutta teos ei ole vielä valmis: Seuraavaksi sinä, parahin lukija, päätät, millaiseksi kirjaksi sen luet. Tapoja on yhdeksänkymmentäyhdeksän erilaista.

Helsingissä tammikuussa 2019
Sampsa Peltonen

ALLAH99

Omistettu
ystävälleni Adnan al-Mubarakille
pojalleni Ankido Blasimille
rakkaalleni Katja Bohmille

Parahin Hassan. Aamuyöllä saapunut viestisi oli selvästi unettomuuden käsialaa. Toivottavasti olet selviytynyt painiskelusta liejuisten muistojen kanssa – kai se on niin, että ahdistuksen noidankehästä voi pelastua vasta, kun rationaalinen ajattelu pirstoutuu kuin kädestä kirvonnut peili. Lääkärien mukaan krooninen unettomuus kulminoituu lopulta paranoiaksi. No, paranoiakin on terve-tullutta, jos se onnistuu tökkimään ihmiselon ja Jumalan realiteetteja tikulla silmään. Unettomuus tarttukoon aseisiin ja räiskiköön menemään päin ihmisruumiin mutkaisia, mustekalojen lailla toisiinsa kietoutuneita mekanismeja.

Koska minun unettomuuteni ei ole kovin itsepintaista sorttia, en ole joutunut kokemaan sen äärimmäisiä muotoja. Buddhakin oli nukkumatta kuusikymmentä vuotta, mutta siinä ei ollut kyseessä unettomuus vaan selkävoitto unettomuudesta. Buddhahan ei hävinnyt ainuttakaan kamppailua, ei ruumiinsa kanssa eikä sen ulkopuolella. Sellainenkin hypoteesi on esitetty, ettei Buddha ollutkaan ihminen, vaan olento toisesta ulottuvuudesta: joidenkin mielestä Buddha on tulosta reinkarnaatiosta, ja toisten mielestä hänen esivanhempansa olivat ulkoavaruuden olentoja, jotka olivat lisääntyneet ihmisten kanssa, eikä häntä sen takia erota ihmisistä; hän olisi tavallaan kuin H. G. Wellsin kirjan »ihminen kuin jumala».

Minulla on jo monta päivää ollut edessäni Emil Cioranin kirja *La tentation d'exister*, »Olemassaolon houkutus», josta olisi tarkoitus kääntää arabiaksi romaania käsittelevä luku. Miten aika voikin näin valua kuin vesi sormien lomitse? Eilen onnistuin edes hetken verran huijaamaan aikaa ja ryhdyin kääntämään. Teksti on taattua Ciorania; hän porautuu todellisuuteen niin omalakisin silmin, ettei vastaaviin törmää nykyisessä eikä varhaisemmassakaan kirjallisuudessa.

***

Olen toki oivaltanut jo ajat sitten, että elämä on lyhyt, mutta vasta tällaiseen haurastuneeseen eksistenssiin, jollainen meidän molempien osaksi on jostain syystä tullut, tuo vanha oivallus uppoaa kuin veitsi voihin.

Cioran varoittaa, että jos haluaa olla onnellinen, ei kannata kaivella menneitä. Tietääkseni onnellisuus ei kuitenkaan ollut hänelle mikään pakkomielle; pikemminkin häntä riivasi viheliäinen tietoisuus, jonka myötä romukoppaan viskoutuvat kaikki sisäsiistit määritelmät älykkäästä eläimestä ja sen pyrkimyksistä…

Todella outoa, että Cioran jakelee moisia onnellisuusniksejä. Onnellisuuden perässähän juoksevat vain jotkut värittömät tomppelit ja tilasto-

jen ihmismassat jotka kävelevät äänestysuurnille unissaan!

***

Kirjoittaminen! Eräille se on kuin kaivaisi hautaa sanoille. Ylipäätään koko sana »kirjoittaminen» maistuu tuhkalta ja kuolemalta. Nautin suuresti, kun saan esittää ajatuksiani sinulle. Tai no, nautin ja nautin… Paremminkin voisi sanoa, että sinulle kirjoittaminen on kuin huokaisisi helpotuksesta. Kaikki eivät nimittäin osaa ottaa tällaista argumentointia vastaan.

Parhaat terveiset

***

BBC-setä

Sain päähäni, että voisin alkaa pitää blogia nimeltä Allah99. Idea syntyi, kun minua alkoi pelottaa, etten enää pystykään kirjoittamaan. Maineen tai mammonan menettäminen ei hirvittänyt – olen joka tapauksessa tuntematon kirjailija, Hassan »Minervanpöllö» Buma, asun pakolaisena Suomessa, eikä yksikään arabikustantamo suostu julkaisemaan novellejani eikä runojani (muka törkeää kieltä, epäesteettistä tekstiä ja pyhien arvojen loukkaamista).

Kirjallisuuden ja ylipäätään kirjoittamisen merkityksestä on puhuttu paljon. Pessoan mukaan kirjallisuus on helpoin tapa olla välittämättä elämästä, ja minullekin kirjallisuus on tarjonnut mukavia pakopaikkoja, mutta lisäksi väitän, että kirjallisuus on peräti pelastanut henkeni. Kirjallisuus on pelastanut minut joka tulin syntyneeksi maassa, missä raaka väkivalta on kerran vuosikymmenessä leimahtanut kauhistuttaviin, mielikuvitusta uhmaaviin sfääreihin asti.

Irakissa olit alun perin ammatiltasi eläinlääkäri ja hoidit Babilin maakunnan kylissä nautoja. Viimeisen kerran tunsit lehmän hajun sieraimissasi kaksitoista vuotta sitten. Olet myös kirjoittanut metkan novellin nimeltä *Lehmä joka poiki pornolehtiä*.

Joskus teinivuosina kuulin kun joku sutkautti että »ideoitahan on maailma väärällään». Ajatus tuntui kiehtovalta ja innostavalta, varsinkin kun »ideoiden» tilalle vaihtoi »tarinat». Mutta siinä missä kirjoittamisesta kiinnostuneelle teinipojalle ajatus tarinoita notkuvasta maailmasta oli toiveuni, iän myötä se muuttui painajaiseksi. Nykyään kuvien, tietojen, uutisten ja tarinoiden vyöry saa minussa aikaan iljetystä ja lamaantuneisuutta, ja ajatuksin kirjoittamisesta tuntuu absurdilta. Valitin epätoivoani meilitse ystävättärelleni, joka vastasi: »Jos kirjoittaminen tuntuu epätoivoiselta, syitä on kaksi: se että elämä on absoluuttisen turhaa, ja se että kirjallisuutta on kohdannut yleinen neliraajahalvaus. Se on epätoivoa siitä, että se mitä kirjoitamme ei ole enää edes huutavan ääni korvessa vaan pieru Saharassa. Tällaiseksi maailma on rakennettu, mutta minä en ainakaan suostu potemaan muiden alennustilasta huonoa omaatuntoa. Jatketaan me vain kirjoittamista, ystävä hyvä, Henry Millerin ohjeen mukaan on lopulta yksinkertaisesti opittava, ettei tarvitse tehdä mitään muuta kuin kirjoittaa, kirjoittaa ja kirjoittaa. Ymmärrän tilanteesi, mutta sinun täytyy karistaa tappiomieliala. Meidät voivat pelastaa lannistumiselta ainoastaan uhma ja uutteruus. Tämä menee nyt tällaiseksi neuvomiseksi, mutta minkäs teet, kun kerran nämä neuvot ovat niin monessa yhteydessä paikallaan?»

Ystävättäresi meileistä on sinulle iloa ja lohtua! Mielesi tekisi nähdä hänet kasvotusten ja syleillä kunnolla.

Näin uutisista, että Irakista oli taas löytynyt uusi joukkohauta, ja muistin taas ideani blogista, jossa voisi julkaista novelleja ja runoja ilman että tarvitsisi ikinä välittää arabisensuurista. Menin nettiin etsimään ilmaisia blogialustoja. Kauaa en viitsinyt. Kello oli kymmenen. Vaihdoin vaatteet ja lähdin baariin. Matkalla mietin että blogissa olisi hyvä olla yhtenäinen tyyli ja vain ennen julkaisemattomia tekstejä. Tuoppia ja jallua kiskoessani kaivelin muistoja esiin ja pyörittelin ajatusta Allah-blogista. Tiskille ilmestyi yksi senegalilainen, joka on tosi kiva tyyppi, ryypättiin ja räkätettiin siinä yhdessä pilkkuun asti. Kaveri kertoi lapsuudestaan Senegalissa ja minä taas eläinlääkärin työstä Irakin maaseudulla, joka saattoi välillä olla aika hervotonta. Seuraavana aamuna mielessäni repsotteli muistikuva, että olin yöllä nähnyt unta sedästäni. Nousin istumaan sängynreunalle ja avasin läppärin. Ajattelin, että sopivan simppeli ja rajattu lähtökohta blogille olisi kerätä aineistoa haastattelemalla ihmisiä tästä *todellisuudesta* (sic). Kehyskertomuksen kaikelle aineistolle ehtisi miettiä myöhemminkin. Aamiaisella sovittelin yhteen unensirpaleita ja selailin muistojeni sivuilta jälkiä sedästä. Laitoin musiikkia. Ensin kuuntelin vähän Massive Attackiä, sitten vaihdoin Radioheadiin, kunnes lopulta asetuin Nils Frahmin pariin. Musiikki upposi päähäni, ja yhtäkkiä hoksasin, että Allah-blogiinhan voisi sopia samantyyppinen rytmi kuin setäni katkonaisessa tarinassa.

Kuulin tarinan syntymästäni kymmenet kerrat. Aina kun suku oli koolla, setäni jaksoi huvittaa sillä kaikkia läsnäolijoita, vaikka minua tuo iänikuinen juttu kyllästytti. Setä aloitti aina syntymästäni keskustan sairaalassa. Minä synnyin köyhään perheeseen. Isä oli rintamalla lahtaamassa iranilaisia. Koska äidillä ei ollut varaa ottaa sairaalasta taksia kotiin, hän soitti hätiin setäni, joka karautti paikalle jäteautolla. Hoitaja kävi hakemassa sairaalan keittiöstä tyhjän munalaatikon, johon minut pakattiin, ja niin pääsin kotiin Bagdadin puhtaanapitolaitoksen roska-auton kyydissä. Auto oli oranssi, ja kyljessä luki »Pidä kaupunki siistinä».

Yhtäkkiä setäsi otti ja läksi Kairoon. Silloin sinä äkkäsit tilaisuuden kostaa ja aloit kertoa hänen tarinaansa aina kun suku kokoontui, oli se sitten iloisissa tai surullisissa merkeissä.

Nuorena setä oli ollut töissä kaupunginviraston autonkuljettajana. Aluksi hän kuskasi Land Cruiserilla öljyinsinöörejä, sitten Toyotalla maatalousosaston työntekijöitä, ja seuraavaksi hän toimi maakunnan apulaisjohtajan yksityisenä autonkuljettajana ennen kuin eteni lopulta kaupunginviraston kuskien unelma-asemaan, itsensä maakuntajohtajan virka-auton rattiin. Setä oli taitava kuski ja rauhallinen mies, joka osasi pitää salaisuuksia. Hänen heikkoutensa oli aivan kyltymätön himo teehen. Sitä piti ryystää pitkin päivää. Joskus setä kuulemma heräsi keskellä yötäkin juomaan lasin teetä ja polttamaan kolme tupakkaa ja painui sitten takaisin pehkuihin.

Kerran teesiepposetä kuskasi maakuntajohtajan hienostokortteliin, jossa tämä kävi huorissa. Kun setä oli odottanut talon ulkopuolella yli tunnin, teehammasta alkoi kolottaa vietävästi, mutta alueella ei ollut kuppilan kuppilaa! Setä ajatteli hurauttaa vähän pidemmälle keskustaan, hörpätä rakkaan teensä ja ajaa sitten kiireen vilkkaa takaisin. Vaan kun maakuntajohtaja astui tyydyttyneenä ilotalosta ulos, autoa ei näy ei kuulu. Setä oli nimittäin paluumatkalla kolaroinut vesimelonilastissa olevan lava-auton kanssa. Virka-auton tuulilasi meni säpäleiksi, setä sai päähänsä ammottavan haavan, ja arbuusit levisivät pitkin katua. Kostoksi maakuntajohtaja alensi sedän roskakuskiksi, ja vuoden kuluttua tuli potkut siitäkin työstä.

Työttömänä setä ravasi lähinnä kodin ja dominokahvilan väliä. Kahvila pursui joutilaita äijiä polttamassa elinvuosiaan savuna ilmaan ja lätkimässä antaumuksella dominopaloja pöytään. Kotonakaan setä ei muuta viitsinyt kuin ryystää teetä, sauhutella ja kuunnella arabiankielistä BBC:tä, jonka taajuutta hallitus tuolloin tahallaan häiritsi niin että uutisista ja ajankohtaisraporteista oli hankala saada selvää. Setä nappasi radiolähetyksistä sanan sieltä toisen täältä ja kävi sitten välittämässä jutut kahvilan dominoäijille sikäli kuin oli ne ymmärtänyt. Sillä miehellä oli taito herättää henkiin BBC:n rätisevät ja muotopuolet jutuntyngät.

Sedän vaimo pysyi kurjuudessa lujana ja piti perheen viisi lasta ruoassa myymällä ompelemiaan vaatteita köyhille asiakkaille. Setä oli kasvanut vaimostaan erilleen, vaikka täti oli niin kaunis, että selätti ankeat ajat silkalla

ihanuudellaan. Setä taas sammui harmaaksi kuin kivipatsas museossa, »Mies teellä radion ääressä». Hän ei puhunut perheensä kanssa, ei kuunnellut muiden huolia, vaan keskittyi kaikilla aisteillaan radion rätiseviin tarinoihin ja dominonappuloihin.

Kun diktatuuri kaatui, BBC ja suurin osa muistakin maailman tiedotuskanavista tulivat Irakiin virallisesti, jolloin setä menetti työnsä dominoäijien tarinankertojana. Koko maa täyttyi uutisista, kuvista, tapahtumista, julkisuuden henkilöistä ja analyyseista, eikä kukaan enää osannut erottaa todellisuutta mielikuvituksesta. Tarinoihin tuli jälleen rätinää, erilaista vain, tällä kertaa todellisuus hukkui uutis- ja kuvapuuroon.

Ensimmäinen mutka matkassa oli Allah99-projektisi rahoitus.

Minulla oli tarvis päästä useampaan maahan haastattelemaan ihmisiä. Semmoisia, joista olin lukenut tiedotusvälineissä, joita olin tavannut joskus aiemmin tai joista olin kuullut muilta. Minulla oli huonoja kokemuksia yrityksistä saada apurahaa kirjoittamista varten täällä Suomessa. Ja ihmekö tuo! Ketä kiinnostaa jonkun pakolaisena tulleen lehmälääkärin arabiankielinen novellituotanto. Kaiken huipuksi kyseessä oli blogiprojekti, enkä tiennyt, olisiko höpinöilleni minkäänlaista tilausta. Mutta ei auttanut kuin lähetellä hakemuksia ja odottaa. Tuloksia odotellessani tutkin haastateltavien taustat, sain kaikilta alustavat suostumukset ja laadin projektiaika-

taulun. Moneen otteeseen olin jo luovuttamassa, mutta ystävärouvani osasi aina valaa minuun uskoa. Ratkaiseva käänne tapahtui, kun pakolaisten massaliike Eurooppaan alkoi ja toi elämääni pienoisen ihmeen. Rahoitusportit aukenivat, koska Suomessa haluttiin, että maahanmuutto- ja turvapaikkakysymykselle saataisiin kasvot, tai ääni, tai tarina. Kiitos humanitaarisen katastrofin minulle myönnettiin mukiinmenevä rahoitus, ja niin lähdin etsimään Jumalan yhdeksääkymmentäyhdeksää nimeä.

Saat pian päätökseen ensimmäisen haastattelukierroksen. Mitään et kuitenkaan ole vielä julkaissut.

Haastateltavillani on sangen laaja kirjo erilaisia elämänkokemuksia, mutta yhteiseksi nimittäjäksi voisi mainita sen, että suurimmalla osalla on ollut elämässään jonkinlaista »häiritsevää rätinää». Pähkäilen vieläkin, julkaisisiko haastattelut romaanina tai novelleina sellaisenaan, editoimatta. Suurin osa ensimmäisen kierroksen haastateltavista on uppoutunut omaan maailmaansa, kuka mistäkin syystä. Minä tietenkin etsin heidän kertomuksistaan yhtymäkohtia omiin demoneihini taiteilijana ja eläinlääkärinä. Tai ehkä minä toisten ihmisten elämiä tonkiessani vähän nolona ja epäröiden tavoittelin lapsuudenystäväni Habibin ideaa »tappavantehokkaista tarinoista». Habib on piikki lihassani, ystävä muistojen uumenista, joka on karulla tavalla osoittanut, että elämämme on vain mielikuvituspeli, jonka lainalaisuuksia ja kulkua on turha yrittää ennustaa.

Toisen kierroksen haastattelut olen ajatellut omistaa ruumiillisuuden tematiikalle. Silloin aion haastatella henkilöitä, joita en tunne entuudestaan ja jotka asuvat maissa, joissa en ole käynyt.

Kaikkien kanssa haastattelu ei järjestynyt, koska kuolo korjasi heidät ennen kuin ehdit heidän luokseen.

Niin, valitettavasti, mutta senkään en antanut häiritä haastattelujani. Minusta kuolleilla on oikeus piikitellä ja tarinoida siinä missä elävilläkin!

Blogin nimeen sait inspiraation eräältä terrorismista syytetyltä henkilöltä. Aiot rajoittaa blogin haastattelujen määrän 99:ään.

Edessä on vielä pitkä tie ennen kuin saan haastateltua 99 jumalaa, ja rahoitus on loppumassa. Tilillä on jäljellä juuri ja juuri tarpeeksi yhteen haastattelumatkaan Suomen ulkopuolelle. Olen nyt päättänyt, että matkustan apurahan viime rippeillä Kairoon ja yritän löytää sieltä setäni.

Marraskuun pimeys laskeutui yllemme kaksi päivää sitten. Sinä valmistaudut kirjoittamaan huomioita seksistä.

Parahin Hassan! Sain Cioran-käännöksen valmiiksi. Välillä tuntuu kuin hän kirjoittaisi itselleen: pitkät virkkeet rönsyilevät, ja joskus teksti on silkkaa tajunnanvirtaa. Lisäksi hänellä on niin sanoakseni ensyklopedinen sivistys, mikä ei helpota kääntäjän työtä. Saa lukijakin maistaa kääntäjän kärsimystä ja selvitellä tekstiin upotettuja viittauksia…

Kun pää vilisisi narratiivisia ideoita ja visioita, pistää oikein vihaksi, että elämääni on käynyt taloksi kaksi mörköä: laiskuus ja ajanpuute. Huomaan etten enää jaksa olla pitkäjänteinen: jäkitän näppäimistön edessä yötä päivää kuin poliittinen vanki, jolla saa tyrmässään olla vain kynä, paperia ja muutama muu tavara. Itse asiassa vangin tilanne on paljon parempi, sillä neljän seinän ulkopuolinen maailma on hänelle lakannut olemasta, tai siitä on tullut hänen silmissään suuri tuntematon. Minun laitani on päinvastoin.

Lähetän käännökseni tekstistä nimeltä *Portrait de l'homme civilisé*, »Sivistyneen muotokuva». Tulet näkemään, että Cioran on sitä kirjoittaessaan samanaikaisesti sekä Cioran että joku muu…

Parhain terveisin

* * *

Helppoa se ei ole. Jokainen menettää joskus hetkeksi otteensa kirjoitustyöstä ja prioriteeteista, ystävä hyvä. Toisaalta haluaisi julistaa kovaan ääneen: »Minä olen täällä!», toisaalta tiedostaa että joskus omat kirjoitukset on syytäkin jättää pöytälaatikkoon. Kinkkinen aihe, sillä se koskee sisäistä maailmaamme, joka lakkaamatta kapinoi ulkoisen maailman muka objektiivisia faktoja ja lainalaisuuksia vastaan… Jatkoin tänään Cioranista kertovan tekstin kääntämistä siinä toivossa, että saisin sen lähipäivinä valmiiksi.

***

Ajatukseni karkaavat koko ajan tämän neandertalilaisen islamismin esiinmarssiin. Irakin ja Libanonin kaltaisissa maissa ilmiö saanee pian samanlaiset mittasuhteet kuin rutto Camus'n romaanissa. Häikäilemättömät karvanaamat (joiden parrat on takuulla värjätty ja hajustettu »ristiretkeläisten» tuotteilla) pelaavat pahaenteisesti upporikasta ja rutiköyhää. He ovat pyyhkineet sydämestään ja järjestään kaikki harmaan sävyt, kuten että (vaarattomille) tunnustuksellisille tai etnisille vähemmistöille voisi jättää elintilaa tai että muun ihmiskunnan kanssa voisi pyrkiä aselepoon. Ei käy, koska heikäläisistä kaikki tällainen on harhaoppia ja ansaitsee tulle kivitetyksi. Laskeutuisipa jonkin

ihmeen kaupalla maan päälle Nuri al-Sa'id, jonka ainoa privilegio poliitikkona oli, että Musayyihin viinatehdas tislasi hänelle omat anisviinat! Tämä »engelsmannien agentti» ei varastanut Irakin valtionkassasta dinaarin dinaaria eikä aluksi ollut saada edes lainaa maapankilta. Totisesti, me elämme synkkää aikaa: nykyään väärä valuutta kelpaa kaikille, ja liskot pönöttävät valta-asemissa ylpeinä siitä, että ovat dinosaurusten sukua – viis siitä että ne ovat jo kuolleet sukupuuttoon…

* * *

»Kirjoitin vankilassa, kirjoitin rajoja ylittäessä, olen kirjoittanut kännissä, olen kirjoittanut selvänä. Olen kirjoittanut onnellisena, olen kirjoittanut ahdistuneena. Kirjoittaminen on minulle kuin päivittäinen tarve ulostaa ja virtsata.»

IRAKISTA PAENNUT eläinlääkäri-kirjailija Hassan »Minervanpöllö» Buma perustaa blogin levittääkseen teoksiaan arabimaailmassa, mutta vanhojen tekstiensä sijaan hän haluaakin kertoa uusia tarinoita. Aineiston kartuttamisessa on toisinaan vähän epätoivon makua, sillä apurahat valuvat pitkälti helsinkiläisten kapakoiden kassalaatikoihin. Hassan haalii tekstiä lähes maanisesti, ryöpyttää paperille haastatteluja, päiväkirjamerkintöjä ja sähköpostikeskusteluita, eikä ole suurtakaan väliä sillä, kuka sanoo kenelle mitä ja missä järjestyksessä, kunhan asioista puhutaan ja tarinoita kerrotaan.

Kansainvälistä kiitosta novelleillaan niittäneen Hassan Blasimin ensimmäinen romaani poukkoilee tarinasta ja paikasta toiseen kimmoisana kuin parkouraaja. Kuten suomentaja Sampsa peltonen kirjoittaa esipuheessaan: »Allah99 valottaa meille juuriltaan tempautuneen ihmisen näkökulmaa.»

www.wsoy.fi	84.2	ISBN 978-951-0-43408-6

KANNEN KUVA Khaled Al Nassiry